

УДК 378.147:37.018.43:004.738.5:811
DOI 10.32461/2409-9805.1.2026.356346

Цитування:

Бугайова О. І. Комунікативні практики ТікТок-блогів як чинник формування мовних навичок (на матеріалі пізнавального контенту з української мови). *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2026. № 1. С. 118–125.

Buhaiova O. (2026). Communicative Practices of TikTok Blogs as a Factor in the Development of Language Skills (Based on Educational Content in the Ukrainian Language). *Library Science. Record Studies. Informology*, 1, 118–125 [in Ukrainian].

Бугайова Оксана Іванівна,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри гуманітарних дисциплін
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв
<https://orcid.org/0000-0002-2084-3457>
obugayova@nakkkim.edu.ua

КОМУНІКАТИВНІ ПРАКТИКИ ТІКТОК-БЛОГІВ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ МОВНИХ НАВИЧОК (НА МАТЕРІАЛІ ПІЗНАВАЛЬНОГО КОНТЕНТУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ)

Мета статті – виявити особливості комунікативних практик, що реалізуються в пізнавальному контенті ТікТок-блогів з української мови; визначити їх роль у формуванні мовних навичок користувачів онлайн-комунікативного середовища. **Методологія дослідження** передбачала використання таких методів: контент-аналізу – для виявлення комунікативних практик з популяризації української мови в ТікТок; аналізу і синтезу, спостереження та узагальнення – з метою опрацювання пізнавального мовного контенту, виявлення комунікативних стратегій залучення аудиторії; соціокультурний аналіз дав змогу окреслити роль соціальних мереж у формуванні мовної ідентичності та колективного усвідомлення мовних норм. **Наукова новизна** статті полягає в комплексному аналізі комунікативних практик ТікТок-блогів з популяризації української мови як чинника формування мовних навичок користувачів, у представленні інтерактивних стратегій блогерів залучення аудиторії до опанування мовних норм, формування мовної ідентичності. **Висновки.** Комунікативні практики блогерів у ТікТок формують мовні навички через інтерактивну комунікацію, ігри зі словами, рольові діалоги, залучаючи аудиторію до спільного аналізу особливостей української мови. Користувачі стають співтворцями контенту: вони коментують, пропонують альтернативні форми, створюють гумористичні мнемонічні конструкції, аналізуючи пропонувані приклади, усвідомлюють культурно-історичний контекст мовної норми. Такі комунікативні технології набувають форм колективної мовної діяльності, формуючи мовну ідентичність і зміцнюючи відчуття належності до мовної спільноти. Формат інтернет-платформ, зокрема ТікТок: короткі відео, алгоритми поширення, інтерактивність, віральність – сприяє популяризації культури мовлення: міжособистісного й групового, побутового та професійного, наукового й офіційно-ділового. Водночас специфіка кліпового мислення та прагнення до лаконічності можуть спричинити фрагментарність подачі матеріалу, спрощеного представлення складних історико-мовних процесів. Цифрові комунікативні практики постають як чинник мовної мобілізації українського суспільства, але водночас простором для потенційних викликів у контексті збереження і поширення мовних норм.

Ключові слова: комунікативні практики, цифровий дискурс, блог, ТікТок, цифрова дидактика, віральність, інтеракція, мовна ідентичність, мовні навички, національний мовний стандарт, ділова українська мова.

Buhaiova Oksana,
Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Department of Humanities, National Academy of Culture and Arts Management

COMMUNICATIVE PRACTICES OF TIKTOK BLOGS AS A FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF LANGUAGE SKILLS (BASED ON EDUCATIONAL CONTENT IN THE UKRAINIAN LANGUAGE)

The purpose of the article is to identify the features of communicative practices implemented in the educational content of Ukrainian language TikTok blogs and to determine their role in the development of users' language skills in the online communicative environment. **Research methodology** involved the use of

the following methods: content analysis – to identify communicative practices for promoting the Ukrainian language on TikTok; analysis and synthesis, observation, and generalisation – to process educational linguistic content and identify communicative strategies for audience engagement; sociocultural analysis – to outline the role of social networks in shaping language identity and collective awareness of linguistic norms. Scientific novelty of the article lies in the comprehensive analysis of communicative practices of TikTok blogs promoting the Ukrainian language as a factor in the development of users' language skills, in presenting interactive strategies used by bloggers to engage audiences in mastering language norms, and in forming language identity. Conclusions. Communication practices of bloggers on TikTok shape language skills through interactive communication, wordplay, role-playing dialogues, engaging audiences in joint analysis of the features of the Ukrainian language. Users become co-creators of content: they comment, suggest alternative forms, create humorous mnemonic constructions, and, by analyzing proposed examples, become aware of the cultural and historical context of language norms. Such communicative technologies take the form of collective linguistic activity, shaping language identity and strengthening the sense of belonging to a language community. The format of internet platforms, in particular TikTok: short videos, distribution algorithms, interactivity, virality – promotes the popularization of speech culture: interpersonal and group, everyday and professional, scientific and official-business speech. At the same time, the specifics of clip thinking and the desire for conciseness may lead to fragmented presentation of material and simplified representation of complex historical and linguistic processes. Digital communicative practices emerge as a factor in the linguistic mobilization of Ukrainian society, while also constituting a space for potential challenges in the context of preserving and disseminating language norms.

Keywords: *communicative practices, digital discourse, blog, TikTok, digital didactics, virality, interaction, language identity, language skills, national language standard, business Ukrainian language.*

Актуальність теми дослідження. Формат комунікації в інтернет-середовищі змінює способи взаємодії між людьми, активізує обмін інформацією, формує нову, цифрову культуру споживання інформації. Соціальні мережі являють собою інтерактивне середовище, що нівелює дистанцію між індивідами, створюючи враження колективного діалогу й спільного творення контенту. Інтерактивність, мультимодальність і відкритість соціальних мереж надають користувачам нові можливості для пізнання і водночас активізують потребу в наявності критичного мислення, у розумінні цифрової етики, адаптивності до різної аудиторії. Зростання популярності соціальних мереж з їх невимушеністю та лаконічністю суттєво вплинуло на усталені форми обміну інформацією, смислами й емоціями; спричинило віртуалізацію актуальних форм набуття нових знань, що формують ідентичність індивіда – особистісну, соціальну, національно-культурну.

Платформи соціальних мереж (TikTok, Instagram, Facebook, YouTube та ін.) забезпечують інтерактивне середовище в режимі реального часу для самостійного формування різних навичок, зокрема й мовних, що забезпечують відтворення і репрезентацію колективної належності. «Самостійне вивчення мови змінилося в результаті використання цифрових технологій, і зараз існує незліченна кількість онлайн-інструментів і просторів з великим навчальним потенціалом» [8]. Водночас їх ефективне використання залежить від цифрової грамотності користувача і його здатності формувати стратегії використання соціальних мереж задля саморозвитку.

Станом на 2024 рік, як зазначає

уповноважений із захисту державної мови Тарас Кремень, «в українському сегменті соціальних мереж» державна мова продовжує посилювати свої позиції, що важливо для «інформаційної гігієни та безпеки» держави [4]. Цьому значною мірою сприяють і блогери, які підхопили соціальний запит на українськість і, репрезентуючи українську мову як маркер культурної ідентичності та національної солідарності, висвітлюють історію розвитку української мови, популяризують нормативні зразки мовлення. Такі комунікативні практики впливають на мовну поведінку аудиторії. Це питання потребує більш ґрунтовного вивчення, що й визначає актуальність теми нашої статті.

Мета статті – виявити особливості комунікативних практик, що реалізуються в пізнавальному контенті TikTok-блогів з української мови; визначити їх роль у формуванні мовних навичок користувачів онлайн-комунікативного середовища.

Аналіз досліджень і публікацій. Науковці вивчали вплив цифровізації суспільства на комунікативні практики суспільства, появу нових цифрових звичок у нього, які видозмінюють способи самопізнання та самопрезентації людей, зокрема в контексті формування мовних навичок. Наголошуючи на зміні механізмів формування мовних навичок, учені вказували як на позитивні, так і негативні сторони такого способу неформального набуття знань. Про корисність соціальних мереж, зокрема Facebook, для розвитку комунікативної компетентності вказували домініканські науковці, які виявили, що системна активність майбутніх фахівців на онлайн-платформах спонукає їх удосконалювати свої правописні навички,

систематизувати ідеї [14]. Окреслюючи роль віртуальних середовищ для розвитку англомовних комунікативних компетенцій, еквадорські дослідники зазначили, що онлайн-платформи слугують неформальними інструментами навчання для покращення вимови та словникового запасу [9]. Когнітивний потенціал цифрових мереж аналізували індонезійські вчені, які в контексті розвитку граматичних, соціолінгвістичних, дискурсивних і стратегічних англомовних комунікативних компетентностей вказали на значний позаакадемічний потенціал онлайн-платформ, які дають змогу «занурюватися в дискусії в реальному часі, виходити на різні теми та брати участь у міжнародних дискусійних спільнотах, що надає можливості для розвитку комунікативної компетенції» [7, 798]. Водночас вони вказали й на ризики такого способу пізнання, зокрема неякісний контент через низьку професійну підготовку коуча, неетичне використання соціальних мереж, поширення особистої інформації. Індійська дослідниця Д. Ваз, вивчаючи вплив мови соціальних мереж на мовленнєвий розвиток та комунікативні навички сучасного покоління, наголосила, що користувачі через зростання популярності цифрових платформ як засобу спілкування стали все більше керуватися їх лінгвістичними та комунікативними моделями, а це, зокрема, скорочення, розмовна мова, емодзі, що, на думку дослідниці, «може негативно вплинути на здатність людини ефективно спілкуватися та набувати мовну майстерність» [16, 129].

Українські науковці теж вивчали вплив інтернет-практик на способи формування мовно-комунікативних навичок. Наприклад, В. Пузанов наголошував на ролі соціальних медіа у розвитку англомовної комунікативної компетенції [12, 101]. Застосування соціальних мереж для формування соціально-комунікативної компетентності майбутніх фахівців вивчали Н. Волкова та Л. Верченко. Зокрема, вони розкрили специфіку «організації проєктної роботи в середовищі соціальних мереж, спрямованої на розвиток навичок командної роботи, інформаційно-комунікаційних навичок і рефлексії» [17]. Формування комунікативних компетентностей для представників різних професій, наприклад психологів, вивчала Т. Бондаренко. Так, вона виділяла підходи, які цьому сприяють: «віртуальні симуляції, рольові ігри, вебінари, онлайн-курси, аналіз відеозаписів, використання чат-ботів і штучного інтелекту, гейміфікація, соціальні мережі та платформи для обміну знаннями, моделювання когнітивних та емоційних процесів» [1]. Досліджуючи значення інтернет-ресурсів у формуванні національної ідентичності та самореалізації молоді, В. Зеленін зазначав, що «комунікація, взаємодія, тексти, контент, мистецтво, самореалізація, спілкування» – це

головні концепти, з якими молоді експерти асоціюють соціальні мережі. Автор вважає, що поширення в онлайн-просторі «українського контенту (навіть розважального) вказує на нові тренди, значно більш прихильні до української ідентичності» [18, 291].

Аналіз досліджень щодо ролі комунікації в соціальних мережах у формуванні мовних навичок дав змогу виявити, що це питання є предметом активного інтересу науковців – як вітчизняних, так і закордонних. Проте соціальні мережі як інструмент формування саме українськомовних комунікативних навичок потребує більш ретельного вивчення.

Виклад основного матеріалу. Зміна культури сприйняття інформації, спричинена стрімким поширенням популярності соціальних мереж, зокрема, як інструменту пізнання, трансформувала запит суспільства на нові комунікативно-когнітивні стратегії набуття знань у цифровому середовищі. Розвиток комунікацій, вважає турецький дослідник Л. П. Тосун, який вивчав мотиви онлайн-присутності людей у Facebook, «відбувається в унісон з технологіями, що підвищує важливість соціальних мереж та створює потребу в розробці відповідних стратегій для просування таких інструментів комунікації» [15, 1510]. Вивчаючи роль соціальних мереж в опануванні мовних норм, іспанські дослідники вказали, як інтернет-платформи можуть цьому посприяти: використання хештегів для пошуку потрібної мовно-комунікативної інформації, участь у лінгвістичних онлайн-спільнотах, завантаження корисних ігрових додатків тощо [8]. Водночас учені наголошують: хоча цифрові форми набуття знань «пропонують глибоко автентичний внесок у соціальну взаємодію, що сприяє розвитку мовної та культурної компетентності» [11, 62], вони активізують нові ризики, наприклад втрату навичок тривалого зосередження на певному предметі вивчення через відволікаючі чинники.

Мовну поведінку будь-якого суспільства значною мірою визначають соціально-політичні чинники. У зв'язку з агресивними діями РФ, як вказує О. Гарань, українці все більше дистанціюються від будь-чого російського, «у людей з'являється тяга перейти на українську мову» [3]. Соціальні мережі відреагували на запит українського суспільства пізнати історію своєї мови, що активізувало українськомовний просвітницький контент, посилило роль блогерів у формуванні культурної самоідентифікації, поширенні мовних норм.

Серед сучасних інтернет-платформ TikTok посідає чільне місце: «платформа, яка з'явилася у 2016 році, у 2020 році стала найбільш популярним застосунком» [2]. Специфіка цієї онлайн-мережі в тому, що основний її контент становлять

короткі відеоролики, що миттєво привертають увагу користувачів і стимулюють їх дофамінову систему мозку. Крім того, не переобтяжений за часом контент відповідає запитам користувачів на швидке задоволення їхніх інформаційних запитів і фрагментарне сприйняття перенасиченого медіапростору. Усе це дає підстави розглядати TikTok як дієвий інструмент мовної просвіти, що дає змогу використовувати розважальний формат задля поширення мовних стандартів. Тож проаналізуємо низку TikTok-блогів, які популяризують українську мову та мотивують покращувати свої мовні навички.

Марія Словолюб (slovo_lyb). Блогерка має філологічну освіту, є експерткою з дикції і красномовства. У своїх розвивальних роликах пояснює, що мова є основою світобачення, «артерією поколінь», фундаментом у професійному й особистісному становленні. Мотивує вдосконалювати свої комунікативні навички, роблячи своє мовлення більш грамотним і чітким. Найбільше переглядів у TikTok набрали відео блогерки про активні дієприкметники теперішнього часу із суфіксами -уч (-юч) та -ач (-юч) та написання слів: *на добраніч, до зустрічі, виняток, підказка, будь ласка*. Також Марія розвінчує пропагандистські нарративи щодо українськості / неукраїнськості; розповідає про етимологію українських слів, національні особливості їх формування і правила вживання. Відео філологині дають змогу дізнаватися про нові слова, які увійшли в мову, усвідомлювати контексти, у яких їх можна вживати (наприклад про слово *чиназес*: *Чиназес, чиназес. Ви точно потрапляли на це слово в просторах інтернету. Тільки знаєте, що воно означає? З'ясуємо. Чиназес – це синонім до слова «відпочинок» та «задоволення» на сленгу. Ви можете ним послуговуватися тоді, коли отримуєте найвищий рівень насолоди від відпочинку або іншої розваги. У різноманітних мовленнєвих ситуаціях ви можете скористатися ним так, наприклад, «Дякую тобі за вечір! Це було чиназес»; під час приємного відпочинку ми вирішили відпочити на природі – і це було чиназес». І для схвалення: «Ти вирішив приготувати мені вечерю? Це було чиназес!»...)). Важливе місце серед навчальних матеріалів Марія відводить антисуржикі. У її освітньому арсеналі, крім монологів, діалоги з перехожими (наприклад про те, як українською мовою сказати «мальчішнік», «дівішнік»), з людьми певних територій для з'ясування особливостей місцевих говірок. Свої відео Марія починає із проблемного питання, активізуючи цим увагу аудиторії, потім пропонує шляхи його розв'язання і на завершення закликає дбати про мову.*

Іван Вільномов (vilnomov). Експерт з мовних технік навчає ораторському мистецтву. На

своїх інтернет-сторінках дає поради, як успішно комунікувати в соціумі. Крім того, у своїх роликах навчає правилам вимови звуків, наприклад шиплячих, які в українській мові є твердими (запропонував чистомовку: *Чи ти чистила його, чи не чистила його, а чистішим та чепурнішим чорний м'ячик не став. Проте, чимраз чистіше й чимраз чіткіше читаючи чистомовки, незалежно від того, чи ти читав Тичину, чи Тичину ти читав до чорної п'ятниці чудові численні подарунки для себе забрав*) та ін. Своїми натхненними відео блогер виховує любов до української мови. Наприклад, в одному з них він «смакує» красу кожного українського слова: *Українська мова барвиста, як осінь, і своїми милозвучними словами, які голублять і пестять вухо, надихає не тільки письменників: лелека, лебідка, веселка, ненька або, наприклад, осоння – місце, що освітлюється та обігривається сонцем. А ще плесо – тобто спокійна та чиста поверхня води. Ранкове сонце розганяє дрімучий туман, розфарбовуючи пейзаж різними барвами. А осінній легіт приємно дме з моря і несе по небесній блакиті, як пух, легенькі хмари. Огрієлива господиня-осінь запанувала в місті, а строкатий килим з листя, що вкриває землю, тихо шарудить під ногами. Ошатна природа затихає, в лісах та парках вирує справжній падолист*. Для того щоб з перших секунд заволодіти увагою аудиторії, мовний коуч, як правило, використовує такі прийоми: моделює ситуацію, у якій потрібно виправити мовну хибу (наприклад випадок на ранковій пробіжці, коли при випадковому зіткненні з іншою людиною блогер говорить: «Вибачаюсь», а потім пояснює, чому так говорити неправильно, озвучує альтернативні нормативні варіанти), для розширення словникового запасу надає поради (при читанні книжок виписувати в зошит фрази чи слова, які вразили, наприклад: *Клопоту матимете, аж почухатися буде ніколи*), пропонує інтерактивні ігри (мовний пінг-понг: коли коуч грає в теніс, при кожному ударі м'яча на екрані з'являються іменники, до яких потрібно швидко дібрати прикметник; мовна імпровізація: прочитати запропоновані слова, скласти з кожним окремо речення і потім із цих слів скласти зв'язну розповідь; мовний практикум: прочитати фразу *Де помити мопед* зліва направо та навпаки – автор пояснює, що це паліндром і пропонує самостійно з'ясувати, що називають паліндромом; відповіддю читачів на такий допис були інші паліндромі та жартівливі коментарі: *янукович вивчив окуня; ChatGPT на такий запит вийшов із чату*), мотиваційна інформація (*В українській мові понад 70 слів утворено з кореня -мов-... Таких довгих рядів однокореневих слів не має жодна мова світу, а це свідчить про давність, природність,*

закономірність походження і велику мудрість нашої мови), тренажери для дикції (тексти: *Фабрика пневмомішковитрушувачів, Напередодні Різдва за новоюліанським календарем...*, *Борис Борисович безперервно бунтував проти бюрократів...*, реп Jerry Heil та ін.). Одним із прийомів активізації уваги є «правило навпаки»: *замість ліворуч, праворуч кажіть наліво, направо; замість «брати участь» приймайте участь або ж учасуйте; замість колоритного «картата сорочка» кажіть нормально «сорочка в кліточку», або ось Надарма, даремно, краще – зазря*. Тренер пояснює, що суржик і діалекти відбивають регіональні культурні та соціальні особливості мови, проте закликає постійно вдосконалювати мовленнєві навички.

rododendron51. Блогер у формі діалогу з нібито іноземцем пропонує назви предметів, людей, тварин, явищ українською мовою для запам'ятовування. Матеріал підібрано так, щоб дивувати аудиторію несподіваними паралелями у вимові та значеннях слів (*курка – куртка – картка – катаракта – карикатура; футбол – футболка, теніс – теніска, бейсбол – бейсболка, гольф (гра) – гольф (одяг)*). Автор контенту представляє літери українського алфавіту очима іноземця, для якого л – це не літера, а цифра 1, г – цифра 2, з – цифра 3, ч – цифра 4. Творчість блогера спонукає читачів ставати співтворцями контенту. Наприклад, на набір слів *рука – рукав – перукар – перукар – перекур – прокурор* вони запропонували мнемонічні речення: *Засунув руку перукар в рукав а перекуп пішов з прокурором на перекур; Прокурор на перекурі з його правою рукою; Всі перукарі зібралися зі своїми перуками до прокурорів на перекур та перекупи розкупили всі перуки; прокурор перуку на перекурі поправляв перекупу бо не було перукаря*. А також доповнили набір запропонованих слів іншими, однозвучними: *запорука, паркан, парковка, покер, попереk, пранкер, перекус, перекуп, перегар*. Така колективна гра в слова прибирає психологічні бар'єри, дає змогу відчутти себе частиною творчої спільноти, розвиває креативне мислення, асоціативну пам'ять.

Павло Мацьона (pavlo_matsopa). Тренер з ораторського мистецтва у своїх відео порушує і питання чистоти мови, що особливо важливо в професійному діловому мовленні. Щодо мовленнєвих аспектів найбільший попит серед користувачів мали ролики про історію української мови, її відмежування від російської, а також кальковані слова та вирази, які не варто використовувати в спілкуванні (наприклад, закінчення *-ax* в іменниках у формі місцевого відмінка з прийменником *по*; *крайній* чи *останній*, у якому контексті не варто вживати слово *давай*). Блогер залучає аудиторію до обговорення мовних помилок, історичного

та культурного контексту слів, що сприяє формуванню колективного розуміння мовної норми.

litera.zno Оксана Миколаївна. Репетиторка-філологиня подає матеріал у формі інтерактивної розповіді з постановкою проблемного питання і варіантами його вирішення. Авторка контенту, ведучи уявний діалог з аудиторією, надає їй можливість спочатку самій визначитися з відповіддю і потім пояснює відповідь відповідно до норм правопису. Найбільше переглядів мало відео блогерки про слова, яких немає в українській мові: *вуз* (а правильно *ЗВО, виш*; *двохста* (нормативно – *двохсот*); *природній, зворотній* (потрібно – *природний, зворотний*). Блогерка активізує увагу аудиторії через імітацію та проблематизацію діалогу з відкритим питанням. Це заохочує користувачів до комунікації, формує мовну ідентичність через порівняння власної мовленнєвої практики з нормативним вживанням, усвідомлення національних мовно-культурних орієнтирів.

Андрій Павлюк (andriipavlysiuk). Блогер не спеціалізується на мовній тематиці, але його кілька відео про форми української мови мали значний інтерес серед читачів. Автор постає одночасно у двох образах, обговорюючи граматичні особливості української мови: *один / два / три / чотири пироги, але п'ять / шість пирогів, і при цьому 21 пиріг, але 22 пироги*. Такий контент надихнув користувачів на гумористичні коментарі: *Одна шаурма, а п'ять?; У вас сок є? – Не сок, а сік. – Дайте сіку. – Не сіку, а соку. – Бачу, у вас тут не нап'єшся!; Нащо нам слоненята, будем рахувати пироги!; Так ось чому кажуть "Ось такі пироги..."* В іншому відео автор представляє форми дієслова: *Я правильно говорю: він сидить, я сидить, ти сидить? – Ні, ти сидиши. – Ага, я сидиши, зрозумів. – Ні, сиджу я, а ти сидиши. – Правильно має бути: я сиджу, а ти сидиши...* Коментарі читачів являють собою окрему творчість і продовжують розвивати тему ролика: *Сів в автобус, стою, їду; Ще про кільку! Вам скільки кільки? Мені лиш кілька кільки; вже би була їхала, вже би була йшла*. Комунікативні практики блогера сприяють залученості аудиторії, її рольовій саморефлексії: у коментарях користувачі творчо переосмислюють граматичні моделі, що стає продовженням контенту автора, виявом колективного мовного експериментування.

yuliia_prots. Блогерка-українка на своїй ТікТок-сторінці, демонструючи будні спільного життя із хлопцем з Великої Британії, показує, як він старанно вивчає українську мову. В одному з роликів дівчина запрошує його до столу українською: «Давай, британце, їсти», і це викликало в користувачів асоціації з однозвучним словом: *Дуже перепрошую, але коли я чую «кормити свого британця», я уявляю вгодованого кота; Добре тобі,*

що твій британець гречку їсть, а мій тільки Kitten і Whiskas. Цей приклад ілюструє партисипативну практику в соцмережах, за якої аудиторія активно долучається до смислотворення контенту через мовні асоціації та гумористичні коментарі. Гумор як результат співтворчості автора контенту і його користувачів знижує рівень стресу при сприйнятті інформації, активізує пізнавальну залученість.

Europeancollegium – мовний контроль від пані Людмили. Вчителька української мови Європейського колегіуму Людмила Чигрин розбирає помилки представників українського шоу-бізнесу: телеведучої Лесі Нікітюк (*Лесю Іванівно, ну, яке «нравиться»? Краще скажіть: Що тобі до вподоби? Що тобі до душі? Що тобі до шмиги?»*), співака Wellboy (замість *двину коні – дуба дати, відійти у вічність, відійти у небуття*), стендаперки Лери Мандзюк (*не перебор, а занадто, надмірно*), співачки Олі Полякової (*не ужас, а ой леле, ой лишеенько*), співака YAKTAK (*плотні графіки замінити на щільні*). Розповідає про фемінітиви як чинник гендерної справедливості, порушує питання зміни найменування професійних свят та інших пам'ятних подій відповідно до рівних прав чоловіків і жінок, як у святі День захисників і захисниць України. Пізнавальний матеріал блогерка подає у формі діалогу з уявним або реальним співрозмовником (наприклад змодельована ситуація із замовленням піци в головних ролях мініфільму – вчителька та учениця: – *Добрий день! А можна замовити одну піцу? Гавайську? – Добрий день! Розрахунок картою чи готівкою? – Розрахунок готівкою. Решту з чотирьохсот, будь ласка. – Ага, задача з чотирьохсот. – Решту з чотирьохсот! Слово «задача» з російської мови... У заяві на звільнення ви ліворуч зазначаєте дату, а праворуч пишете прізвище та ініціали. – Дякую за консультацію! До побачення! – А піцу мені сьогодні доставлять? Чи як?*). Такі відео мають свій сценарій, динамічні, демонструють практичну сторону вживання мови. Як форма публічної мовної просвіти, вони містять експертний коментар щодо різних мовленнєвих ситуацій. Такі комунікативні практики спонукають до застосування мовних норм у публічному спілкуванні.

ridna_mova – блог, у якому матеріал подано як відеоряд з навчальними картинками.

Тематично пропонувані контент можна поділити так: антисуржик, написання, наголошування слів і вживання розділових знаків відповідно до норм чинного правопису, пароніми, слова обмеженого вживання (застаріла лексика), тавтологія, слова та словосполучення для збагачення активного словника. Найбільший популярним став матеріал про написання слів: *на добраніч, будь ласка, до речі, уві сні, до вподоби, до ладу, на жаль, на око* (у коментарях пожартували: *не на око, а на окко*, маючи на увазі заправку). Така пізнавально-комунікативна практика активізує ігрову інтерпретацію та гумористичне осмислення різних видів мовленнєвого дискурсу: побутового, ділового тощо.

Наукова новизна статті полягає в комплексному аналізі комунікативних практик TikTok-блогів з популяризації української мови як чинника формування мовних навичок користувачів, у представленні інтерактивних стратегій блогерів залучення аудиторії до опанування мовних норм, формування мовної ідентичності.

Висновки. Комунікативні практики блогерів у TikTok формують мовні навички через інтерактивну комунікацію, ігри зі словами, рольові діалоги, залучаючи аудиторію до спільного аналізу особливостей української мови. Користувачі через інтеракцію з контентом і між собою стають його співтворцями: вони коментують, пропонують альтернативні форми, створюють гумористичні мнемонічні конструкції; аналізуючи пропонувані приклади, усвідомлюють культурно-історичний контекст мовної норми. Такі комунікативні технології набувають форм колективної мовної діяльності, формуючи мовну ідентичність і зміцнюючи відчуття належності до мовної спільноти.

Формат інтернет-платформ, зокрема TikTok: короткі відео, алгоритми поширення, інтерактивність, віральність – сприяє популяризації культури мовлення: міжособистісного й групового, побутового та професійного, наукового й офіційно-ділового. Водночас специфіка кліпового мислення та прагнення до лаконічності можуть спричинити фрагментарність подачі матеріалу, спрощеного представлення складних історико-мовних процесів. Цифрові комунікативні практики постають як чинник мовної мобілізації українського суспільства, але водночас простором для потенційних викликів у контексті збереження і поширення мовних норм.

Список використаних джерел

1. Бондаренко Т. Формування комунікативної компетентності у майбутніх психологів за допомогою цифрових технологій. *Адаптивне управління: теорія і практика. Педагогіка*. 2024. Вип. 19 (37). DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-19\(37\)-07](https://doi.org/10.33296/2707-0255-19(37)-07).
2. Наливайко А. Ю. Як TikTok може стати корисним для навчання. *Vseosvita*. 14.10.2021. URL: <https://vseosvita.ua/c/pedagogy/post/45522> (дата звернення: 12.12.2025).
3. Подола У. «Україна 2030». Українське суспільство сьогодні та в майбутньому. *Свідомі*. 28.09.2024. URL: <https://svidomi.in.ua/page/ukraina-2030-ukrainske-suspilstvo-sohodni-ta-v-maibutnomu> (дата звернення: 12.12.2025).
4. Українська мова домінує в соцмережах та медіа, – результати дослідження. *Уповноважений із захисту державної мови*. 29.10.2024. URL: <https://mova-ombudsman.gov.ua/news/ukrainska-mova-dominuie-v-sotsmerezkhakh-ta-media-rezultaty-doslidzhennia> (дата звернення: 12.12.2025).
5. Чорнобай В. Лексико-семантичний аспект комунікації у соціальних мережах. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Філологія*. 2023. № 5 (10). С. 44–49. DOI: <https://doi.org/10.32689/maup.philol.2023.5.7>.
6. Diane D. Belcher. Digital genres: What they are, what they do, and why we need to better understand them. *English for Specific Purposes*. 2023. Vol. 70. P. 33–43. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.esp.2022.11.003>.
7. Fitriani R. S., Rajkumar S. R., Nabila R., Arif M., Rafli M. Leveraging Social Media Platforms for Communicative Competence Development in English as a Foreign Language. *Jurnal Ilmiah Mandala Education (JIME)*. 2025. Vol. 11, No. 3. DOI: 10.58258/jime.v11i3.9288/<http://ejournal.mandalanursa.org/index.php/JIME>.
8. Learning a language with social networks: challenges and strategies for the 21st century. *Carlos V*: blog. URL: <https://www.carlosveducation.es/en/learning-a-language-with-social-networks-challenges-and-strategies-for-the-21st-century/> (дата звернення: 12.12.2025).
9. Millan-Ramos D. H., Ávalos-Obregón M. D., Quishpe-Hipo L. A., Cardozo-Cabezas K. E. The role of social media in the oral and communicative skills of language learners. *Fundacionkoinonia*. 01.07.2025. DOI: <https://doi.org/10.35381/e.k.v8i16.4592>.
10. Miller, Carolyn R., & Dawn Shepherd. Questions for Genre Theory from the Blogosphere. *ResearchGate*. 2009. P. 263–290. DOI: <https://doi.org/10.1075/pbns.188.11mil>.
11. Nuri A. The Impact of Social Networks on Language Learning: A Comprehensive Analysis. *EuroGlobal Journal of Linguistics and Language Education*. 2024. №1(2). P. 62–67. DOI: <https://doi.org/10.69760/qxf8gj63>.
12. Puzanov V. Social Media as a Development Tool English Communicative Competence. *Journal of Curriculum and Teaching*. 2022. Vol. 11, No. 1; Special Issue. P. 101–116. DOI: <https://doi.org/10.5430/jct.v11n1p101>
13. Rowley-Jolivet Elizabeth, Carter-Thomas Shirley. Research goes digital: A challenge for genre analysis? *ASp*. 2023. №84. P. 15–40. DOI: <https://doi.org/10.4000/asp.8423>.
14. Ruiz M. L., Munoz M. C. M., Bejaran V., Altagracia V. The development of communicative competence in Dominican university students, through the social network Facebook: A case study. *Rev. Actual. Investig. Educ*. 2024. Vol. 24, n.2. P. 398–423. DOI: <http://dx.doi.org/10.15517/aie.v24i2.59102>.
15. Tosun L. P. Motiv es for Facebook use and expressing “true self” on the internet. *Computers in Human Behavior*. 2012. №28. P. 1510–1517. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.chb.2012.03.018>.
16. Vaz D. The Influence of Social Media Language on the Linguistic Development and Communication Skills of the Current Generation. *Research Trends in Language, Literature & Linguistics*. 2024. Vol. 3, Book 5, Part 5, Chapter 2. P. 120–131. URL: <https://iipseries.org/assets/docupload/rs162024A01D2EB5DBE4CC1.pdf> (дата звернення: 12.12.2025).
17. Volkova N. P., Verchenko L. S. Development of Social-Communicative Competency of Higher Institutions’ Future Instructors by Means of Web-Oriented Technologies. *ITLT*. 2019. Vol. 70, no. 2, pp. 194–204. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v70i2.2374>.
18. Zelenin, V. The role of social networks in shaping the identity and self-realisation of young people. *Amazonia. Investiga*. 2024. №13(84). P. 291–303. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2024.84.12.19>.

References

1. Bondarenko, T. (2024). Formation of communicative competence in future psychologists through digital technologies. *Adaptive Management: Theory and Practice. Pedagogy*, 19(37). [https://doi.org/10.33296/2707-0255-19\(37\)-07](https://doi.org/10.33296/2707-0255-19(37)-07) [in Ukrainian].
2. Nalyvaiko, A. Y. (2021, October 14). How TikTok can become useful for learning. *Vseosvita*. <https://vseosvita.ua/c/pedagogy/post/45522> [in Ukrainian].
3. Podola, U. (2024, September 28). “Ukraine 2030”: Ukrainian society today and in the future. *Svidomi*. <https://svidomi.in.ua/page/ukraina-2030-ukrainske-suspilstvo-sohodni-ta-v-maibutnomu> [in Ukrainian].
4. Commissioner for the Protection of the State Language. (2024, October 29). Ukrainian dominates social networks and media – research results. <https://mova-ombudsman.gov.ua/news/ukrainska-mova-dominuie-v-sotsmerezkhakh-ta-media-rezultaty-doslidzhennia> [in Ukrainian].

5. Chornobai, V. (2023). Lexical-semantic aspect of communication in social networks. *Scientific Works of the Interregional Academy of Personnel Management. Philology*, 5(10), 44–49. <https://doi.org/10.32689/maup.philol.2023.5.7> [in Ukrainian].
6. Belcher, D. D. (2023). Digital genres: What they are, what they do, and why we need to better understand them. *English for Specific Purposes*, 70, 33–43. <https://doi.org/10.1016/j.esp.2022.11.003> [in English].
7. Fitriani, R. S., Rajkumar, S. R., Nabila, R., Arif, M., & Rafli, M. (2025). Leveraging social media platforms for communicative competence development in English as a foreign language. *Journal Ilmiah Mandala Education (JIME)*, 11(3). <https://doi.org/10.58258/jime.v11i3.9288> [in English].
8. Carlos, V. (n.d.). Learning a language with social networks: Challenges and strategies for the 21st century. <https://www.carlosveducation.es/en/learning-a-language-with-social-networks-challenges-and-strategies-for-the-21st-century/> [in English].
9. Millan-Ramos, D. H., Ávalos-Obregón, M. D., Quishpe-Hipo, L. A., & Cardozo-Cabezas, K. E. (2025). The role of social media in the oral and communicative skills of language learners. *Fundacionkoinonia*. <https://doi.org/10.35381/e.k.v8i16.4592> [in English].
10. Miller, C. R., & Shepherd, D. (2009). Questions for genre theory from the blogosphere. *ResearchGate*, 263–290. <https://doi.org/10.1075/pbns.188.11mil> [in English].
11. Nuri, A. (2024). The impact of social networks on language learning: A comprehensive analysis. *EuroGlobal Journal of Linguistics and Language Education*, 1(2), 62–67. <https://doi.org/10.69760/qxf8gj63> [in English].
12. Puzanov, V. (2022). Social media as a development tool for English communicative competence. *Journal of Curriculum and Teaching*, 11 (1, Special Issue), 101–116. <https://doi.org/10.5430/jct.v11n1p101> [in English].
13. Rowley-Jolivet, E., & Carter-Thomas, S. (2023). Research goes digital: A challenge for genre analysis? *ASp*, 84, 15–40. <https://doi.org/10.4000/asp.8423> [in English].
14. Ruiz, M. L., Munoz, M. C. M., Bejaran, V., & Altagracia, V. (2024). The development of communicative competence in Dominican university students through the social network Facebook: A case study. *Revista Actualidad e Investigación en Educación*, 24(2), 398–423. <http://dx.doi.org/10.15517/aie.v24i2.59102> [in English].
15. Tosun, L. P. (2012). Motivations for Facebook use and expressing “true self” on the internet. *Computers in Human Behavior*, 28, 1510–1517. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2012.03.018> [in English].
16. Vaz, D. (2024). The influence of social media language on the linguistic development and communication skills of the current generation. *Research Trends in Language, Literature & Linguistics*, 3 (Book 5, Part 5, Chapter 2), 120–131. <https://iipseries.org/assets/docupload/rs12024A01D2EB5DBE4CC1.pdf> [in English].
17. Volkova, N. P., & Verchenko, L. S. (2019). Development of social-communicative competency of higher institutions’ future instructors by means of web-oriented technologies. *ITLT*, 70(2), 194–204. <https://doi.org/10.33407/itlt.v70i2.2374> [in English].
18. Zelenin, V. (2024). The role of social networks in shaping the identity and self-realisation of young people. *Amazonia Investiga*, 13(84), 291–303. <https://doi.org/10.34069/AI/2024.84.12.19> [in English].

Стаття надійшла до редакції 09.01.2026
Отримано після доопрацювання 12.02.2026
Прийнято до друку 20.02.2026
Опубліковано 31.03.2026